

**ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್ ಅವರ
ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಅಭಿನಯನದ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳು: ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ
ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ.**

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಟಿ.ಇ.ಟಿ. ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್
ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ಸೈನ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17486928>

ABSTRACT:

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಧನವಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಡಾ. ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್ ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಅವುಗಳ ವಸ್ತು, ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಆಯ್ದು ನಾಟಕಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

KEYWORDS:

ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕ, ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್, ವಸ್ತು, ವಿನ್ಯಾಸ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಸ್ತ್ರೀವಾದ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವವಾದ, ಲಿಂಗತ್ವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು.

.....

ಪರಿಚಯ:

ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕವು ಹೊಸದಾದರೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತಿಫಲನವಷ್ಟೇ. ಹಳ್ಳಿಗತೆ, ಹರಿಕಥೆ, ಗಮುಕ, ದಾಸವಾಣಿ—ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬನೇ ಕಲಾವಿದನು ಅನೇಕ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಪರಂಪರೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದವರು ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ. ಅವರಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್ ಪ್ರಮುಖರು. ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳು ಕೇವಲ ಅಭಿನಯದ ಕಲೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿವೆ.

ಸಿದ್ಧಾಂತಪರ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು:

1. ಅಭಿನಯದ ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿ - ಭರತ ಮುನಿಯ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾದ ಸ್ವಗತ, ಮುಖಾಭಿನಯ, ಧ್ವನಿ ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿರಿಸಬಹುದು.
2. ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ದೃಷ್ಟಿ - ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪುರಾಣ-ಇತಿಹಾಸದ ಮಹಿಳಾ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ತತ್ವಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.
3. ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವವಾದ - ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿ ಅಗತ್ಯ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಘುನಂದನ್ ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳ ವಸ್ತು, ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ:

ವಸ್ತು:

ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್ ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಶಕ್ತಿ ಅವುಗಳ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳ ವಸ್ತುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಂತರಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನು, ಅವನ ಜೀವನದ ಹೋರಾಟವನ್ನು, ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ರಘುನಂದನ್ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕು, ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ಲಿಂಗ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕು, ಮಹಿಳೆಯರ ಅಸಮಾನತೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಕ್ಕಯ್ಯ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಜೀವನದ ನೋವು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ತಿರಸ್ಕಾರವೇ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದರೆ, ಪಂಚವರ್ಣಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಪುರಾಣವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳ ವಸ್ತುಗಳು ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆಗೆ, ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ವಿನ್ಯಾಸ:

ರಂಗಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸವು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತರ ಅಂಶ. ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಚಸಜ್ಜೆ, ಆಭರಣ, ಪಾತ್ರಧಾರಿ— ಇವುಗಳ ಪಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಕಲಾವಿದನು ಸ್ವಗತ, ಧ್ವನಿ, ದೇಹಭಾಷೆ ಮತ್ತು

ಬೆಳಕು-ಧ್ವನಿಯ ಮೂಲಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಘುನಂದನ್ ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಸಜ್ಜಿಕೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೂ ಪಾತ್ರದ ಭಾವವನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಬೆಳಕು-ನಿಲುವಂಗಿ-ಧ್ವನಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉಪಯೋಗ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಯ ಏರುಪೇರು ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಪಾತ್ರದ ಆಂತರಿಕ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತೆರೆದಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಟ್ಟಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಓಲಾಟವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ತಂಪಾದ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಲನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅವರ ವಿನ್ಯಾಸವು ನಾಟಕದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗಾಢಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ:

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕದ ಹೃದಯ. ಪಾತ್ರಧಾರಿ ತನ್ನ ಮುಖಭಾವ, ಧ್ವನಿ ವೈವಿಧ್ಯ, ದೇಹಚಲನ, ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನೇರ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಂವಾದದ ಮೂಲಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಜೀವಂತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಘುನಂದನ್ ಅವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮುಖಭಾವಗಳು, ಶಬ್ದದ ಏರುಪೇರುಗಳು, ದೇಹದ ಚಲನೆಯ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ತೀವ್ರತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಮಾತ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜೋಗತಿ ಮಂಜಮ್ಮನ ನೋವನ್ನೂ ಆತನ ಕಲೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನೂ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖಭಾವಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಅವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅಭಿನಯದ ಸಾಧನವಾಗಿರದೆ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕ-ನಟರ ನಡುವಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸೇತುವೆಯಾಗಿದೆ.

ಆಯ್ದ ನಾಟಕಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:

ಪಂಚವರ್ಣ:

ಡಾ. ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್ ಅವರ ಪಂಚವರ್ಣ ನಾಟಕವು ದ್ರೌಪದಿ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಪುರಾಣದ ಕಥಾನಕವನ್ನು ನವೀನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಕೃತಿ. ನಾಟಕವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೇ ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಯ ರೂಪಕದಿಂದ - “ದ್ರೌಪದಿಯ ಕಥೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬೆಂಕಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಥೆ” ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯ ಮೂಲಕ. ಇದು ಕೇವಲ ಮಹಾಭಾರತದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬದುಕಿನ ನೋವು, ಅವಮಾನ, ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅವಲಕ್ಷಣಗಳ ಸಮಗ್ರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ.

ದ್ರೌಪದಿ ತನ್ನ ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮುಂದೆ ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹಾರ ಹಾಕಿದ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಕುಂತಿಯ ಅಜಾಗರೂಕ ಮಾತಿನಿಂದ ಐದು ಜನರ ಪಾಲಾಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದವರೆಗೆ

ಆಕೆಯ ಬದುಕು ಆಘಾತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪಾಂಡವರ ಜೊತೆ ತಾಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ನೋವು ಮತ್ತು ದೇಹದ ಸಂಕಟ—all these vividly portrayed. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಜ, ಭೀಮ, ಅರ್ಜುನ, ನಕುಲ, ಸಹದೇವರೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ “ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣ” ಅತ್ಯಂತ ಮರ್ಮಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಭಾಮಂಟಪದ ಮುಂದೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಗೌರವವನ್ನು ತುಳಿಯುವ ಘಟನೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವಳು ತೀವ್ರ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪಣಕ್ಕಿಡುವ, ಅವಮಾನಿಸುವ, ಅವಳನ್ನು ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಆಕ್ರೋಶ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕೇವಲ ಪಾಂಡವರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ, ಕುಂತಿ, ಗಾಂಧಾರಿ, ಮಾದ್ರಿ, ಸುಭದ್ರೆಯಂತಹ ಇತರ ಮಹಿಳೆಯರ ನೋವುಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ನಾಟಕವು ದ್ರೌಪದಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೋರಾಟವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪುನರ್‌ಬರೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪಣಕ್ಕಿಡುವ, ಅವಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಗೌರವ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ ಅಗತ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. “ಭಾರತ ಮಹಾಭಾರತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸಮಾನ ಭಾರತವಾಗಬೇಕು” ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾಟಕವು ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಪಂಚವರ್ಣ ಕೇವಲ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯ ನವೀಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲ, ಅದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಸಮಾಜಚಿಂತನೆಯ ನಾಟಕ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೌರವ, ಹಕ್ಕು, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಚಿಂತನೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ:

ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ನಾಟಕವು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥಾನಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಮೂಲಕ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರದ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಪಾತ್ರವು ರಾಜನ ಮಗಳು, ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಬದುಕು ಕೇವಲ ಅರಮನೆಯ ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ, ಪ್ರೀತಿಯ, ಅಹಂಕಾರದ, ನಿರಾಸೆಯ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗದ ಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಟಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಆಕೆಯ ಸ್ನೇಹಿತೆಯಾಗಿರುವ ದೇವಯಾನಿ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ

ಉಂಟಾಗುವ ಕಲಹ, ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ಅನುಮಾನಗಳು ಕಥಾನಕಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ದೇವಯಾನಿ ಮತ್ತು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ನಡುವೆ ಉಂಟಾಗುವ ವೈಷಮ್ಯವು ಯಯಾತಿಯ ಪ್ರವೇಶದೊಂದಿಗೆ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಯಯಾತಿ ಮತ್ತು ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವು ಪೌರಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಮೀರಿ, ಮಾನವೀಯ ಮನೋಭಾವಗಳ ಗಾಢತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ತನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಪ್ರೀತಿ, ಅಸೂಯೆ ಮತ್ತು ನಿರಾಸೆಗಳು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅವಳು ತಾಳ್ಮೆ, ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಬಾಳಿನ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾಳೆ.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ಪಾತ್ರವು ಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದೆ. ಆಕೆಯ ಬದುಕು ಕೇವಲ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯಲ್ಲ, ಅದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ಅನುಭವಿಸುವ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ, ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ದೇವಯಾನಿಯೊಂದಿಗೆ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಬಂಧ, ಯಯಾತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬಾಂಧವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ—all these combine to present a complete portrait of a woman torn between ಪ್ರೀತಿ, ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗ.

ಹೀಗಾಗಿ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ನಾಟಕವು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ಅದರೊಳಗೆ ಆಳವಾದ ಮಾನವೀಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ಕೃತಿ. ಇದು ಸ್ತ್ರೀಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಸಂಬಂಧಗಳ ಗಾಢತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುವ ನಾಟಕವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಪರಿಚ್ಛಾನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಥೆರೆಸಮ್ಮ:

ಥೆರೆಸಮ್ಮ ನಾಟಕವು ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆ ಎಂಬ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕೃತಿ. ನಾಟಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ, ಹಸಿವು, ರೋಗ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಮಾನವಕುಲದ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವ ಮುಂದೆ ತರುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿನ ನರಳಾಟ, ರೋಗಿಗಳ ಕೂಗು, ಬಡವರ ಹಸಿವು—all these ಹೃದಯ ಕದಿಯುವ ಚಿತ್ರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಥೆರೆಸಮ್ಮ ಪಾತ್ರವು ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಬದುಕು ಬಡತನದಲ್ಲೇ ಆರಂಭವಾದರೂ, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಕರುಣೆ, ತಂದೆಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ-ನೈತಿಕ

ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರ ಅವಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಯೌವನದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಅವಳು ಸಮಾಜದ ಅಸಮಾನತೆ, ಬಡವರ ದುಃಖ, ಅನಾಥರ ನೋವುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹಸಿದವನಿಗೆ ಅನ್ನ, ರೋಗಿಗೆ ಔಷಧ, ನಿರಾಶ್ರಿತನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವಳು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಾಟಕವು ಧರ್ಮವನ್ನು ದೇವಾಲಯದ ಪೂಜೆಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ, ಮನುಷ್ಯಸೇವೆ ಎಂಬ ಹೊಸ ಅರ್ಥ ನೀಡುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ದುಃಖವನ್ನು ತಣಿಸುವುದು ಎಂಬ ಸಂದೇಶವು ಕೃತಿಯ ಹೃದಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಮ್ಮನ ಸೇವಾಭಾವನೆ ಕೇವಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯದೆ, ಸಂಸ್ಥಾನೀಕೃತ ರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಆಶ್ರಮಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅವಳ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜದ ಕೆಲವರು ಅವಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅನುಮಾನದಿಂದ ನೋಡಿದರೂ, ಅವಳು ತನ್ನ ಧ್ಯೇಯದಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಮನುಷ್ಯಸೇವೆಯೇ ದೇವರ ಸೇವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅವಳು ಅಂತರಂಗದಿಂದ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ, ಸಮಾಜ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ನಾಟಕದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಮ್ಮನ ಸೇವಾ ಪರಂಪರೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಸೇವೆಗಳು ಕೇವಲ ಬಡವರಿಗಲ್ಲ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬೆಳಕಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮೌಲ್ಯವೇ ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವ ಈ ಕೃತಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಧರಿಸಮ್ಮನ ನಾಟಕವು ಕೇವಲ ಜೀವನಚರಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಕಥೆಯಲ್ಲ; ಅದು ಧರ್ಮ, ಸಮಾಜಸೇವೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯಮಯ ನಿರೂಪಣೆ.

ಚಿಟ್ಟೆ:

“ಚಿಟ್ಟೆ” ಎಂದರೆ ಚಿಟ್ಟೆ. ಈ ನಾಟಕವು ಪಾಪಣ್ಣಿ ಎಂಬ ಮಗುವಿನ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆಯಲಾದ ಕಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ನೋಡುವ ಈ ಮಗು ತನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನವರಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪೋಷಕರ ಪ್ರೀತಿ-ಕಾಳಜಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಾಜದ ಪಾತ್ರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಈ ನಾಟಕವು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಚಿಟ್ಟೆಯು ಹೂವಿನಿಂದ ಹೂವಿಗೆ ಹಾರುವಂತೆ, ಪಾಪಣ್ಣಿ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ

ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಈ ಪಯಣವು ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯ ತಿರುಳಾಗಿದೆ. ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಬಾಲಕನ ಪಾತ್ರದ ಆಂತರಿಕ ಭಾವನೆಗಳು, ಅವನ ಒಂಟಿತನ, ಕನಸುಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಸಮಾಜದಿಂದ ಬಯಸುವ ಬೆಂಬಲ ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಈ ನಾಟಕವು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಕಯ್:

'ಅಕ್ಕಯ್' ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ (Transgender) ಸಮುದಾಯದ ಧ್ವನಿಯಾದ ಅಕ್ಕಯ್ ಪದ್ಮಶಾಲಿ ಅವರ ನೈಜ ಜೀವನ ಕಥನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಈ ನಾಟಕವು ಅಕ್ಕಯ್ ಅವರ ಆತ್ಮಕಥನವಾದ 'ಅಕ್ಕಯ್' ನ ಆಯ್ದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ತಂದು, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ವಿಜಯದ ಪಯಣವನ್ನು ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ನಾಟಕವು ಅಕ್ಕಯ್ ಅವರು ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಹೆಣ್ಣಿನದ ತುಡಿತ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಕುಟುಂಬ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿರೋಧದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಲಿಂಗ ಗುರುತಿನ ಕುರಿತು ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಹೊರಜಗತ್ತಿನಿಂದ ಎದುರಾದ ಅಪಹಾಸ್ಯ, ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆಯಂತಹ ನೋವಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಾಟಕವು ಅತ್ಯಂತ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಭೀತವಾಗಿ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಸಂಕಷ್ಟಗಳು, ಲೈಂಗಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮತ್ತು ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಈ ಕಥನವು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಬದುಕಿನ ಆರಂಭದ ಕಷ್ಟಗಳ ನಡುವೆಯೂ, ಅಕ್ಕಯ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ, ಕ್ರಮೇಣ ತಮ್ಮನ್ನು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಕವು ಈ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರೀತಿಸುವ ಪ್ರೇಮಿ, ದತ್ತು ಪುತ್ರನಿಗೆ ತಾಯಿಯಾಗುವ ತಾಯ್ತನದ ತುಡಿತ, ಬಂಧುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಸೇರುವ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಮೂಲಕ ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪರಿಯು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಈ ನಾಟಕವು ಸಮಾಜದ ಕಠೋರ ಮನಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು

ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಅಸ್ಥಿತೆಯೊಂದಿಗೆ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾತ:

'ಮಾತ' ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದೆ ಮತ್ತು ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕೃತ ಮಂಜಮ್ಮ ಜೋಗತಿ ಅವರ ಸವಾಲಿನ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಜೀವನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಈ ನಾಟಕವು ಮಂಜಮ್ಮ ಅವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದ ಲಿಂಗ ಗುರುತಿನ (Gender Identity) ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಕ್ರೂರ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ವಿರೋಧದ ನಡುವೆಯೂ, ಮಂಜಮ್ಮ ತಮ್ಮನ್ನು ಜೋಗತಿ (ದೇವದಾಸಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಂದು ಭಾಗ) ಪರಂಪರೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಜಾನಪದ ಕಲೆಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಅಸ್ಥಿತೆ ಮತ್ತು ಬದುಕಿಗೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಟಕವು ಸಮಾಜದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಒಂಟಿತನ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ನಿರ್ಭೀತವಾಗಿ ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಂಜಮ್ಮ ಅವರ ಅಚಲ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಹೇಗೆ ಅವರನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಹೊರತರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಈ ನಾಟಕವು ಮಂಜಮ್ಮ ಅವರು ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನಾಗರಿಕ ಗೌರವವಾದ ಪದ್ಮಶ್ರೀಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗೌರವಯುತ ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸುವ ವಿಜಯದ ಪಯಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಜೀವನ ಕಥನವಾಗದೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯದ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಸ್ವೀಕಾರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವ ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ರಂಗಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವ:

ಬೇಲೂರು ರಫಾನಂದನ್ ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳು ಕೇವಲ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಫಲನವೂ ಹೌದು. ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಬಲಿಷ್ಠ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಂಬಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬಲ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅಕ್ಕಯ್ ಮತ್ತು ಮಾತ ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಲಿಂಗ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಬದುಕಿನ ನೋವು, ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ

ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಥೆರೆಸಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಚಿಟ್ಟೆ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ಮಕ್ಕಳ ನೋವು, ಪೋಷಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ರಫುನಂದನ್ ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಚಿಂತನೆ ಮೂಡಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿವೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಮಹತ್ವದವು. ಜೋಗತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತಹ ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮರುಪರಿಚಯಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅವುಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಈ ನಾಟಕಗಳು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನವೀನ ಪ್ರಯೋಗಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಡಾ. ಬೇಲೂರು ರಫುನಂದನ್ ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನಾ ದಾರಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ-ಇತಿಹಾಸದ ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ, ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವವಾದದ ಅನಾವರಣ ಕಾಣಬಹುದು. ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಟಕಗಳ ವಸ್ತು, ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ನವೀನ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅವರ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳು ಕೇವಲ ಕಲಾತ್ಮಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲದೆ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್, (2018), ಪಂಚವರ್ಣ, ಕಾಜಾಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್, (2019), ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ, ಕಾಜಾಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
3. ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್, (2020), ಅಕ್ಕಯ್ಯ, ಕಾಜಾಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್, (2021), ಮಾತ, ಕಾಜಾಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
5. ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್, (2021), ಅಕ್ಕಯ್ಯ, ಬಹುರೂಪಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಹುರೂಪಿ.
6. ಬೇಲೂರು ರಘುನಂದನ್, (2022), ಚಿಟ್ಟೆ, ಶಾರದಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ.
7. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, (2005), ಹೆಣ್ಣಲ್ಲವೇ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
8. ಸುಧಾ ಅಡುಕ್ಕಳ, (2010), ಬಕುಲದ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳೂರು.
9. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್, (1995), ಕನ್ನಡ ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ, ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
10. ನರಸಿಂಹನ್ ಎಚ್.ಎಸ್., (2008), ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.